

Objekt/verksamhet

Fiskodling
Jurmo
Brändö

Beslut

Vid uppförande och drift av fiskodlingsanläggning med produktion understigande 20 ton per år i Jurmoströmmen, Jurmo by, Brändö kommun ska instruktionerna och föreskrifterna i detta beslut följas. Ansökan är granskad enligt 15 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen, och instruktioner och föreskrifter meddelas med stöd av 24 och 26 §§ samma lag.

Verksamhetsutövaren ansvarar för att verksamheten uppfyller alla lagens krav. Myndigheten kan förelägga om ytterligare krav, avbryta verksamheten eller kräva att skada avhjälps om verksamhetsutövaren försummat sina skyldigheter enligt lag eller myndighetens instruktioner.

Ansökan om revidering av instruktioner och föreskrifter i enlighet med 15 § miljöskyddslagen ska inkomma till myndigheten senast 31.12.2024 vid äventyr att verksamheten annars avbryts och verksamhetsutövaren anmäls för åtal.

Vid väsentlig förändring i verksamheten ska ny ansökan om miljögranskning lämnas till ÅMHM senast 3 månader innan verksamhet inleds.

Instruktioner och föreskrifter

1. Verksamhetens totalbelastning till vattenmiljön i Jurmosundet får uppgå till maximalt 127 kg fosfor och 1011 kg kväve årligen och produktionen ska understiga 20 ton.

Den årliga specifika belastningen bör som riktvärde vara högst 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk.

Med totalbelastning avses den mängd kväve och fosfor som binds i den producerade fiskens årliga tillväxt subtraherat från den totala mängden kväve respektive fosfor i det foder som årligen används.

2. Det foder som används vid utfodringen får endast hanteras av personer som har utbildning rörande miljöhänsyn vid fiskodlingsverksamhet eller på annat sätt kan påvisa sådan erfarenhet och kompetens som krävs för att vid utfodring beakta optimal miljöhänsyn.
3. Död fisk som flyter ska avlägsnas dagligen under perioden 1 juni – 30 september samt minst en gång per vecka övrig tid.
Död fisk som sjunkit ska uppsamlas och avlägsnas från kassbotten minst en gång per vecka.
4. Om fisken i anläggningarna konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHHM och ansvarig myndighet för smittskydd samt vidta nödvändiga åtgärder.
Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpning av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta. Avfallet klassas då som animaliskt kategori II avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel.
Hanteringen ska redovisas i driftjournal enligt föreskrift 8.
5. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen (1981:3) om renhållning och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras.
All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i driftjournal enligt föreskrift 8.
6. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i driftjournal enligt föreskrift 8.
7. Verksamhetsutövaren ska från och med år 2015 delta i fiskodlingens miljökontrollprogram, som är gemensam för samtliga åländska fiskodlare, och utföra provtagning och recipientkontroll i enlighet med miljökontrollprogrammet.
Resultaten av observationerna ska inlämnas till ÅMHHM.

8. För kontroll av verksamheternas miljökonsekvenser ska en driftjournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:
- foderleverantör samt företagsmärkning
 - mängden använt foder och dess innehåll av näringsämnen
 - de mängder fisk som tillförts odlingarna samt bortförts från dem, inklusive död fisk
 - hantering av död fisk
 - förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
 - använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
 - typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
 - andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras 10 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion. Ett årssammandrag av driftjournalen ska årligen lämnas till ÅMHH inom februari månad följande år på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Verksamhetsutövaren ska på begäran av ÅMHH uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

9. Verksamhetsutövaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas. Utmärkning eller belysning av fiskodlingsanläggningen får inte störa trafiken i allmän farled och eventuell belysning får inte störa navigationsljus i farleden.

För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna vara utmärkta på ett av Trafikverket godkänt sätt.

10. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHH, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

Motivering

Myndigheten har granskat ansökan, funnit grundad anledning att pröva verksamhetens laglighet och beslutat att meddela instruktioner för att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan enligt 15 och 24 §§ miljöskyddslagen. För att trygga att ändamålet med verksamheten uppnås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan, utan att denna miljöhänsyn blir oskälig, meddelar myndigheten instruktioner.

Sökanden, Fiskholms Fisk och Stugor Öb, har sedan år 2006 bedrivit sikodling på den aktuella platsen inom ramen för miljötillstånd utfärdade till andra verksamhetsutövare. Odlingen som avses i ansökan placeras söder om Jurmo, i Jurmo sundet i Jurmo by i Brändö kommun. Sundet är cirka 2 kilometer brett och cirka 3 kilometer lågt. Fiskodling startades av Nymans Fisk och har bedrivits på platsen sedan 1974. Verksamheten övertogs 2008 av Brändö Lax Ab, som år 2013 avvecklade odlingsplatsen och flyttade ut sin verksamhet till ny plats i Skiftet. För att kunna fortsätta med sikodling på platsen behöver sökanden ansöka om miljögranskning för sin verksamhet, som hittills uppgått till odling av 5 – 10 ton sik per år. Ansökan avser möjlighet att odla upp till 20 ton, vilket är övre gränsen för vad miljögranskningsförfarandet medger.

Eftersom ansökan avser odling av sik (*Coregonus sp.*) är därmed inte landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet, nedan fiskodlingsförordningen, direkt tillämplig. Siken har avvikande krav på livsmiljö jämfört med regnbågslax, och är mera känslig för hantering och kräver mera skyddade odlingsplatser.

Den nu ansökta odlingsvolymen om maximalt 20 ton motsvarar ca 15 % av den volym som tidigare odlats på platsen. Fiskodlingens miljökontrollprogram visar bl. a. för åren 2008 och 2009 på måttlig påverkan med försämrat siktdjup och höga perifytonbiomassor (påväxtalger). Däremot har syresättningen varit god. År 2010 bedömdes påverkan som stor baserat på kraftigt till mycket kraftigt förhöjda perifytonbiomassor medan siktdjup och syresättning var tillfredställande. Därpå följande två åren har kontrollprogrammet analyserat bottenfauna, vilket dock inte varit lämpligt på platsen pga erosionsbotten. Detta indikerar på goda strömningsförhållanden. En kvarvarande sikodling på högst 20 ton på platsen förväntas därmed inte medföra vattenkvalitetsförsämring. Alla utsläpp till vattenmiljön innebär visserligen att de kan bidra till ökad övergödning men odling av 20 ton sik förväntas inte ge någon lokal påverkan. En minskning med 80 – 90 procent jämfört med tidigare verksamhet borde istället innebära viss förbättring. I syfte att begränsa risk för påverkan ger dock ÅMHH instruktioner och föreskrifter för verksamheten.

Den beräknade totalbelastningen till vattenmiljön baseras på en foderkoefficient om 1,15 och ett foder med näringsinnehåll 0,9 % fosfor och 6,8 % kväve. Vid beräkningar har bedömts att fisken binder 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter samt uppgifter i ansökan beaktats. Beaktat ovanstående parametrar och begränsningar får verksamhetens totalbelastning till vattenmiljön vid Jurmo sundet uppgå till maximalt 127 kg fosfor och 1011 kg kväve årligen. Enligt myndighetens beräkningar blir den specifika belastningen då 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk, vilket också ska gälla som utsläppsgränsvärde tillsammans med tillåtet näringsämnesutsläpp. Utsläppsgränsvärden i instruktion 1 ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen för att begränsa utsläpp till vattenmiljön.

Instruktion 2 ges med stöd av 7 § miljöskyddslagen som anger att varje verksamhetsutövare ska ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att begränsa dess negativa miljöpåverkan samt organisera sin verksamhet så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Det är därför viktigt att den/de personer som hanterar fodret och sköter utfodringen gör detta på ett korrekt och effektivt sätt så att onödigt spill och miljöbelastning orsakas.

Instruktion 3 ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen för att förebygga och begränsa avfallets skadliga verkningar. Död fisk kan orsaka sjukdom hos levande fiskar samt leda till luktolägenhet och orsaka fetthinna på vattenytan som leder till olägenhet för allmänna och enskilda intressen samt utgör belastning för vattenmiljön.

Instruktion 4 behandlar hantering vid konstaterande av sjukdomsutbrott i odlingen och hur verksamhetsutövaren ska förfara så att smittspridning begränsas och risk för spridning av smitta till vild fisk minimeras. Instruktionen ges med stöd av 4 kap. 4 § vattenlagen för att tillgodose att verksamhetens risk för påverkan på fiskbestånd och fiske minimeras.

Instruktion 5 behandlar hantering av avfall som generellt uppkommer i verksamheten och ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen. Vägledande för verksamhetsutövaren är kraven på avfallshantering enligt 8a – 8f §§ i landskapslag (1981:3) om renhållning.

Kemikalier ska hanteras så att de inte kan förorena mark, luft eller vatten enligt miljöskyddslagens 4 och 5 §§. Med stöd av 24 § e punkten miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen utfärdar ÅMHHM instruktion 6 om hantering av kemikalier inom verksamheten.

Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa miljöpåverkan. Ett stöd för detta är egenkontroll av verksamheten. ÅMHH föreskriver med stöd av 26 § miljöskyddslagen i föreskrift 7 att verksamhetsutövaren ska delta i fiskodlingsföretagens gemensamma miljökontrollprogram i syfte att tillgodose egenkontroll och verksamhetens påverkan på miljön.

En ytterligare del av egenkontrollen är att i enlighet med föreskrift 8 föra dagbok över verksamheten samt sammanställa uppgifterna till en årsrapport som ska skickas in till ÅMHH. Instruktionen ges med stöd av 26 § miljöskyddslagen

Fiskodlingens placering är väsentlig för att vattenföretaget ska utföras med minsta intrång och olägenhet för andra allmänna och enskilda intressen och särskilt med beaktande på fiskbestånd och möjlighet att bedriva fiske, samfärdsel, möjligheterna att på det berörda vattenområdet i framtiden utföra annat vattenföretag, utöva vattenfarlig verksamhet eller bedriva annan härmed jämförbar verksamhet samt rekreativsmöjligheterna, naturskönheten, kulturvärdena och trivseln i omgivningen. Instruktion 9 anger att anläggningarna ska vara lämpligt placerade, hållas i skick samt vara förankrade så att de inte flyttar sig eller utgör olägenhet för samfärdsel enligt 4 kap. 4 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland.

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma omfattningen av påverkan på miljön och därmed behov av eventuella åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas ingen instruktion för detta. Om beslutet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHH enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med instruktion 10 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska anmäla detta till ÅMHH för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, åtgärder eller andra försiktighetsmått i samband med avslutandet.

Myndigheten konstaterar att verksamheten kan utföras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Verksamheten är förenlig med miljöskyddslagens bestämmelser och förutsättningar finns därmed för ett positivt beslut om miljögranskning enligt 15 § miljöskyddslagen.

Information

Miljögranskningsförfarandet avser endast fiskodling som har produktion (tillväxt) mindre än 20 ton per år. Om produktionen uppgår till 20 ton eller mera inträder miljötillståndsplikt enligt 6 kap. 16 § a punkten vattenlag (1996:61) för landskapet Åland.

Åland är klassat som restriktionszon gällande fisksjukdomen *Viral hemorrhagisk septikemi (VHS)*. Sik anses kunna vara en bärarart av sjukdomen men uppvisar sällan direkta sjukdomstecken. ÅMHH påminner om de särskilda krav som gäller för rensning och export av fisk från restriktionsområde.

Avgift

För beslutet uppbärs en avgift om 400 euro enligt 14 § Ålands landskapsregerings beslut (2014:11) om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, vilket baseras på Taxa 2013; avgiftstabell 1, miljögranskningsärenden, punkt 2.4.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Mia Westman
T.f. myndighetschef
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Besvärсанvisning
2. Faktura